

Vardals-gruppa Aktiviteter 2018

28. februar 2018

De store kraftlinjene gjennom Vardal

Åbjøralinja og Vinstralinja ble bygget gjennom Vardal rundt 1950. Mastene for Åbjøralinja ble bygget av grovt furutømmer som av kreosotimpregnert. Det ble orientert om linja og bygging av denne. Det ble også vist en film fra dette arbeidet.

Vinstralinja går nord-sør og krysser Åbjøralinja ved Hommelstad. Mastene på denne er bygget i betong og arbeidet ble utført av firmaet Betonmast. Dette er utgangspunktet for det store bygge- og anleggssfirmaet BetonmastHæhre i dag.

21. mars 2018

Postkort fra Vardal

Jens Chr. Lied viste et utvalg av postkort fra sin store samling. Han har omfattende kunnskap om motivene og kunne påvise endring over tid for bygninger og miljøer. I tillegg til bilder fra Vardal viste han gamle fotografier fra Gjøvik. Særlig interessant var serien fra Gjøvik-utstillingen i 1910.

25. april 2018

Vandring på Eiktunet

Ca 20 personer møtte opp for å få nærmere informasjon om friluftsmuséet. Kjell Roger Hansebråten var med som guide. Han har selv holdt på med restaurering av det gamle seterfjøsset og kunne orientere om arbeidet med dette. Det var spesielt interessant å få forklaring på forskjellige varianter av lafting og byggemåte.

For øvrig ble det fortalt om Breiskalllåven, loftet fra øvre Gjøvik, Svartåsbygningen og Skumsrudbygningen. Kaffe ble servert i Vårnesbygningen.

30. mai 2018

Ålstadelva og Seval

Den gamle vegen til Viberg går over Steinsveen før den krysser Ålstadelva. Her er det betydelige rester etter store brukar som må ha krevd stor arbeidsinnsats. Ovenfor brua lå sagdammen som ble ødelagt av flom for noen år siden. Det kan fortsatt ses rester av tømmerkassene som ble benyttet til dammen. Det er uklart hvor selve saga lå men man antar at den må ha ligget nedenfor brua. Ålstad fikk i 1817 bevilling av kong Karl 13. til drift av saga, og selve dokumentet ligger i arkivet på Eiktunet. Lars og Johan Aalstad var kyndige fortellere.

Hans Andreas Haraldsen Lien er nåværende eier av Seval. Han er tradisjonshåndverker og har satt seg grundig inn i gardens historie og har stor kunnskap om gammel byggeskikk. Uthuset med fjøs er bygget som såkalt enhetslåve med kjørebru, høygolv, fjøs og møkkjeller helt nederst. Byningen er helt tydelig satt sammen av flere mindre bygninger. På garden er det satt opp nytt saghus. Som en spesiell konstruksjon er det over åpningene for inntransport av tømmer benyttet såkalte kamdragere med betydelig spenn. Disse ble utført som del av kurs i gammel byggeteknikk.

10. juni 2018

Rusletur i Breiskallen

Breiskallen var i tidligere tider et viktig industrisentrum i Vardal. Dette hadde selvfølgelig sitt utgangspunkt i vasskraft som ble utnyttet i Hunnselva. Denne drev sagbruk og møller som lå under gardene Søndre og Nordre Breiskallen. Senere kom Vardal Træmassefabrik og Vardal Kartongfabrik. Stedet hadde så stor aktivitet at det fikk sin egen jernbanestasjon, eget postkontor og to butikker. Rusleturen ble ledet av Anne Lise Svendsen og Arve Nordsveen og samlet et stort antall interesserte.

29. august 2018

Rusletur i Brufoss og Mustad

Vardals-gruppa besøkte Brufoss, der starten på Mustadfabrikken var i 1832. Det ble orientert om bygningene som lå der og hvilke funksjoner de hadde hatt. Det finnes et rikholdig utvalg av bilder som ble vist. Fabrikken ble etter hvert flyttet til elvesletta i Brusveen. Her lå opprinnelig Brusveens kvern som utnyttet vasskraft som senere ble overtatt av beinmølle, sagbruk og krokfabrikk. Turen ble avsluttet på Mustads museum hvor Ove Viken orienterte om Mustadkonsernets utvikling og virksomhet.

26. september 2018

Stolpen fra Hunn kirke

På By i Vardal har det i lang tid blitt oppbevart en åttekantet trestolpe med spesiell utførelse. Den er ca 2,5 meter lang og har et tverrmål på 40 cm. I topp og bunn er det utsparinger som viser at den har vært montert inne i et bæresystem. Eieren av By, Tom Tormodsen, kan fortelle at stolpen skulle stamme fra Hunn kirke som ble revet i 1881. Åmot kirke i Torpa er Hunn kirkes «tvilling». Ved befarig på Åmot kunne det konstateres at taket i tårnet på denne kirken har en tilsvarende stolpe. Det må derfor kunne konstateres at stolpen virkelig kommer fra Hunn kirke. Stolpen er nå utlånt til gardsmuseet i Prestegarden der det også finnes en modell av taket. På møtet 26. september ble stolpen og modellen behørig besiktiget og kommentert sammen med andre gjenstander i samlingen.

31. oktober 2018 2018

Jens Nielssøns visitasreise

Biskop Jens Nielssøn besøkte Prestegarden 10. og 11. september 1594. Basert på beretningen om visitasreisen som han foretok vil det i 202 bli framført et spill om denne begivenheten. Om dette har Marie Thune skrevet et stykke som er grunnlaget for stykkets manus. På møtet i Vardals-gruppa orienterte Marie om sitt arbeid og planene for forestillingen. I 2019 vil det for øvrig komme smakebiter av spillet.

5. desember 2018

Julemøte i Prestegardslavvoen

Julemøtet ble holdt i den splitter nye Prestegardslavvoen som har et tverrmål på 8 meter. Den kan romme 30-40 personer. Det ble orientert om konstruksjonsmåten og byggearbeidet.